

Lägesrapport granskning av intern kontroll 2020

Koncernen Göteborg Energi

Penneo dokumentnyckel: SPV12-HN3P2-AHIEF-VPWD5-CWABH-201Z1

Building a better
working world

1	Inledning	3
2	Rapportering av intern kontroll	3
2.1	Revisionsstrategi.....	3
2.2	Granskningsinriktning.....	3
2.3	Intäktprocessen.....	4
2.3.1	Dokumentation av utförda kontroller.....	4
2.3.2	Ansvar för prisuppdateringar (elhandel).....	5
2.4	Inköpsprocessen.....	5
2.4.1	Effektivisering av inköpsprocessen.....	5
2.5	Investeringsprocessen.....	6
2.5.1	Översyn av anläggningsregistret.....	6
2.6	Löneprocessen.....	6
2.6.1	Registrering/förändring av grunddata/masterdata.....	6
2.7	Finansprocessen.....	7
2.7.1	Uppföljning av rekommendationer (elhandelsområdet).....	7
2.8	IT-miljön.....	10

1 Inledning

Vår granskning har skett i enlighet med god revisions sed och täcker således endast områden och aspekter väsentliga för revisionen. Som framgår nedan lämnar vi ett antal rekommendationer avseende den interna kontrollen. Vi har som en del av vår granskning även följt upp tidigare års rekommendationer och vi noterar att bolagen inom koncernen har arbetat aktivt och åtgärdat flera av föregående års rekommendationer.

Observera att vår granskning av den interna kontrollen inte omfattat en fullständig genomgång i syfte att kartlägga alla tänkbara brister. Detta innebär också att kommentarerna i denna rapport endast avhandlar de händelser som kommit till vår vetskap inom ramen för vår lagstadgade revision.

I samband med vår planerade hard close samt bokslutsgranskning kan det uppkomma ytterligare noteringar avseende den interna kontrollen. Dessa noteringar kommer att inkluderas i avrapporteringen avseende bokslutsgranskningen.

Nedan sammanfattas de noteringar som gjorts i samband med granskningen med syfte att utveckla och stärka den interna kontrollen. Föreliggande rapport är upprättad i avvikelseform, vilket innebär att det som granskats utan notering inte kommenteras.

2 Rapportering av intern kontroll

2.1 Revisionsstrategi

Vi tillämpar en substansanalytisk granskningsansats som revisionsstrategi där fokus ligger på att identifiera och detaljgranska avvikande transaktioner genom dataanalys. Detta innebär att vi inhämtar bolagets huvudbok och analyserar transaktionsmönster utifrån den förväntan vi byggt upp genom kartläggning av väsentliga processer.

För övriga väsentliga poster/transaktionsflöden tillämpar vi en renodlad substansbaserad granskningsinsats. Denna innefattar att vi skaffar oss en förståelse för hur bolagets väsentliga processer fungerar och utvärderar dessa. Vi ställer frågor för att förstå vad som kan gå fel i processerna, hur bolaget hanterar detta samt identifierar kontroller men vi testar inte kontroller. Substansgranskning innefattar även övergripande analytisk granskning samt granskning mot underlag.

2.2 Granskningsinriktning

Vår granskning av den interna kontrollen omfattar granskning och bedömning av följande rutiner och konton enligt upprättad granskningsplan:

- ▶ Intäktsprocessen
- ▶ Inköpsprocessen
- ▶ Löneprocessen
- ▶ Investeringsprocessen
- ▶ Bokslutsprocessen
- ▶ Finansprocessen
- ▶ IT-miljön

Ovanstående granskning av rutiner innebär att vi följer hela flödet, det vill säga från det att en intäkt eller kostnad genererats till dess att bokning i huvudboken utförs och slutlig reglering sker. Under löpande granskning ligger fokus på processkartläggning. Vi kommer att utföra granskning genom substansanalys och detaljtestning i samband med bokslutsgranskning. Därmed kan ytterligare iakttagelser utöver vad som tas upp i denna rapport framkomma och avrapporteras då i samband med slutförd bokslutsgranskning.

2.3 Intäktprocessen

2.3.1 Dokumentation av utförda kontroller

Iakttagelse

Bolaget har utvecklat intäktprocessen senaste åren genom nya rutiner och kontrollåtgärder. Vid kartläggning av intäktprocessen har vi noterat kontroller vilka inte dokumenteras i enlighet med fastställd rutin. Dessa iakttagelser har framkommit vid tidigare års genomgång av bolagets rutiner för att säkerställa fullständig inhämtning och validering av mätvärden. Vi kan verifiera att kontrollerna utförs men bedömer att spårbarheten i dokumentationen är bristfällig då vi inte med säkerhet kan utläsa resultatet av utförda kontroller.

Vi har i årets uppföljande granskning fokuserat på koncernens rutiner för att säkerställa korrekt prissättning, dvs att beslutade priser blir korrekt registrerade i affärssystemen. Koncernen säljer ett stort antal produkter vilka hanteras i olika system varmed rutinen varierar för olika produkter. Vi kan konstatera att koncernen för de största produkterna har väl fungerande rutiner som innebär att alla prisändringar sker enligt fyra-ögon-principen och att det finns en spårbarhet i vem som gjort vad. Vi har dock identifierat att det förekommer produkter inom el- och gashandel där registreringen i affärssystemen CAB och SAP sker av en person vilket är ett avsteg från fyra-ögon-principen”.

Förbättringsförslag

Vi rekommenderar att bolaget dokumenterar utförda kontroller i enlighet med fastställd rutin för att förbättra spårbarheten och möjligheten att i efterhand följa upp att kontrollerna utförts på ett ändamålsenligt sätt.

Vi rekommenderar att bolaget arbetar vidare med att se över intäktprocessen för att identifiera risker för att väsentliga fel uppstår samt definiera samtliga nyckelkontroller som ska utföras för att förhindra alternativt upptäcka fel. Beskrivning av nyckelkontroller ska inkludera hur utförda kontroller ska dokumenteras, vem som ska utföra dem samt hur ofta kontrollerna ska utföras. På så vis säkerställs en spårbarhet i utförda kontroller, tydlighet gentemot verksamheten samt ett lägre personberoende.

Vi rekommenderar att alla ändringar av fast data såsom pris till kund sker enligt fyra-ögon-principen.

Bolagets kommentar

Vi kommer säkerställa att utförda kontroller dokumenteras i enlighet med fastställd rutin. Arbete fortgår för att identifiera felrisker och nyckelkontroller. Rutinen uppdateras med beskrivning av hur, vem och när kontrollerna ska utföras samt att fyra-ögon-princip ska tillämpas vid ändring av fast data såsom pris för el och gashandel.

Ansvarig: David Hellström, chef Verksamhetsområde Marknad & Försäljning

Datum: 2020-11-13

2.3.2 Ansvar för prisuppdateringar (elhandel)

lakttagelse

Bolaget har som rutin att dagligen uppdatera sina priser mot kund inom elhandeln genom att aktuella priser hämtas från bland annat Nord Pool med manuell registrering i SAP. Business Manager har ansvar för att denna rutin genomförs. Vi har tidigare år noterat att det saknas en kontroll som säkerställer att dagliga prisuppdateringar har genomförts och blivit korrekt registrerade. Utebliven uppdatering kan medföra att avtal med kunder tecknas till fel pris.

Förbättringsförslag

Vi rekommenderar bolaget att införa en kontroll som säkerställer att den dagliga uppdateringen av priser har genomförts i SAP och att rätt priser blivit registrerade. Rekommendationen kvarstår från 2017.

Bolagets kommentar

Vi kommer uppdatera rutinen för elhandel med dokumenterad kontroll av daglig prisuppdatering och rätt pris enligt fyra-ögon-princip i affärssystemet SAP.

Ansvarig: David Hellström, chef Verksamhetsområde Marknad & Försäljning

Datum: 2020-11-13

2.4 Inköpsprocessen

2.4.1 Effektivisering av inköpsprocessen

lakttagelse

Vi har tidigare år noterat att inköpsprocessen innehåller flera inslag av manuell hantering vilket ökar risken för fel. T ex är godsmottagning behörighetsstyrd men ej automatiserad. Vid granskningen 2019 noterades att koncernen fortsatt arbetat med den operativa inköpsprocessen och utvecklat automatisering. Exempelvis har användning av E-signatur (GetAccept) för alla beställningar införts samt att avtalsskrivning i upphandling sker digitalt med Bank-ID.

Koncernen har påbörjat arbetet med en masterdatahantering för artiklar, vilket ska fungera som en informationsplattform för koncernens artiklar.

Vi ser positivt på de förändringar som skett men bedömer att det fortsatt finns utvecklingsområden för att ytterligare effektivisera inköpsprocessen.

Förbättringsförslag

Vi rekommenderar att koncernen Göteborg Energi fortsatt utvärderar möjligheter att effektivisera inköpsprocessen, t ex genom att utforma och implementera en elektronisk och atteststyrd godsmottagning i orderhanteringssystemet (EAM). Rekommendationen kvarstår från tidigare år.

Bolagets kommentar

I den årliga förvaltningsplanen har för år 2021 tolv effektivitets- och kvalitetshöjande åtgärder identifierats och prioriterats. Det kan ge positiv effekt också för varumottag även om det inte

identifierats som ett enskilt område. Varumottagningen i EAM är i grunden elektronisk och behörighetsstyrd såsom föreslagits. Vi utreder möjlighet att kunna matcha order och godsmottagning i EAM med leverantörsfaktura och bokföring.

Ansvarig: Anna-Karin Jernberg, CFO

Datum: 2020-11-13

2.5 Investeringsprocessen

2.5.1 Översyn av anläggningsregistret

lakttagelse

Under räkenskapsåret 2019 identifierade koncernen att anläggningsregistret för Göteborg Energi AB och Göteborg Energi Gothnet AB innehöll anläggningar vilka inte längre ägdes av bolaget samt anläggningstillgångar som blivit uttrangerade fortsatt fanns kvar i anläggningsregistret. Därmed var redovisade värden på bolagens materiella anläggningstillgångar för höga. Felen hanterades genom att uttrangeringar redovisades under 2019.

Vi har noterat att det finns en rutin för hur verksamheten ska informera ekonomiavdelningen när det sker uttrangeringar vilket säkerställer att uttrangeringen redovisas löpande. Det finns dock ingen uppföljande rutin fastställd där ekonomiavdelningen går igenom anläggningsregistret med verksamheten med en bestämd periodicitet för att säkerställa dess riktighet samt att anläggningsregistret enbart innehåller anläggningstillgångar som fortsatt ägs av bolagen och används i verksamheten.

Förbättringsförslag

Vi rekommenderar att bolaget inför en rutin där det tydligt framgår med vilken periodicitet anläggningsregistret ska ses över för att säkerställa dess riktighet.

Bolagets kommentar

Vi kommer införa en årlig rutin för att säkerställa att anläggningarna i alla koncernbolagens anläggningsregister fortsatt ägs och används i verksamheten.

Ansvarig: Anna-Karin Jernberg, CFO

Datum: 2020-11-13

2.6 Löneprocessen

2.6.1 Registrering/förändring av grunddata/masterdata

lakttagelse

Varje chef har behörighet i Personec att ändra sina anställdas löner. Vi har tidigare år noterat att ändringar i löneregister samt ändringar i enskilda månadslöner kunnat göras utan att dessa ändringar kontrollerats, dvs. ändringarna har inte granskats i enlighet med fyra-ögon-principen. Under 2019 har det införts en rutin att HR-administratör jämför innevarande månadslöner med

föregående månadslöner för att säkerställa att det finns underlag för alla ändringar. Det sker dock ingen dokumentation av utförd kontroll.

Förbättringsförslag

Vi bedömer att den rutin som infördes under 2019 är lämplig. Vi rekommenderar dock att bolaget överväger att definiera hur utförd kontroll ska dokumenteras.

Bolagets kommentar

Vi kompletterar rutinen med beskrivning av hur kontrollen ska dokumenteras.

Ansvarig: Arto Pitkaniemi, chef Stab Personal

Datum: 2020-11-13

2.7 Finansprocessen

Vi har tidigare år granskat den finansiella handeln inom elhandelsområdet och bränsle-anskaffningsområdet. I år har vi följt upp rekommendationerna inom dessa områden samt uppdaterat vår förståelse kring den övergripande interna styrningen, uppföljningen och rapporteringen.

2.7.1 Uppföljning av rekommendationer (elhandelsområdet)

Nedan sammanställer vi status på de rekommendationer från 2016 som inte var helt åtgärdade 2017 och 2018. Under 2018 och 2019 har KPMG, på bolagets uppdrag, utfört två granskningar av riskhanteringen inom el- och gashandeln. Vi har beaktat dessa vid utförandet av vår granskning vilket även kommenteras under punkt 2.7.1.2.

2.7.1.1 Redovisning av derivatinstrument i Göteborg Energi Din El AB (gäller i förekommande fall även Göteborg Energi AB)

lakttagelse

Bolagets säkringsportfölj redovisas som säkringsinstrument enligt K3-regelverket vilket innebär att resultatet tas i resultaträkningen vid förfall. K3 ställer ett antal krav för att säkringsredovisning får ske. Bland annat måste mål för riskhanteringen finnas och att säkringsförhållandet förväntas vara effektivt. Företaget måste vidare enligt K3 per varje balansdag bedöma om villkoren är uppfyllda. Tidigare år har vi noterat att ingen uppföljning sker av om säkringsförhållandet är effektivt. Bolaget har infört mål och uppföljning, bl.a. genom ett procentuellt intervall där man bedömer att säkringen är effektiv. I samband med samtliga styrelsemöten finns numer en stående punkt på agendan att bolagets interna riskcontroller återrapporterar säkringsförhållandet under perioden. Vi kan även notera att styrelsen för Göteborg Energi Din El AB vid möte den 6 februari 2020 beslutat att säkringen varit effektiv i enlighet med definierade säkringsintervall och riskmandat under räkenskapsåret 2019. Vi bedömer därmed att våra rekommendationer åtgärdats och att Göteborg Energi Din El AB uppfyller kriterierna för att tillämpa säkringsredovisning enligt K3. Avseende Göteborg Energi AB saknas ett tydligt ställningstagande att säkringsförhållandet bedöms ha varit effektivt under räkenskapsåret samt per balansdagen 2019-12-31.

Vi har tidigare år noterat att procentuella avkastningsmål och riskmandat har satts för både säkringsportföljen och handelsportföljen. Avkastningsmålen har tagits bort från de formella styrdokumenterna vad gäller säkringsportföljen. Tidigare år har framkommit indikationer på att beslut

huruvida en affär säkras eller ej delvis baseras på bedömning av den framtida prisutvecklingen och inte enbart i syfte att reducera prisrisken för affärer till fast pris. Om det finns väsentliga inslag av aktiv förvaltning där omdispositioner i säkringsportföljen baseras på spekulation om framtida prisutveckling frångås det grundläggande syftet med säkringsportföljen, dvs att säkra finansiella risker. Bolagets efterlevnad av K3:s regler för säkringsredovisning kan då ifrågasättas.

Koncernen har definierat riskmandat för säkringsportföljen och handelsportföljen. Syftet är att begränsa hur stora förluster som kan göras i respektive portfölj under ett räkenskapsår. Om bolaget ackumulerat en förlust som tangerar riskmandatet i handelsportföljen ska portföljen omedelbart stängas och ingen mer handel får ske under räkenskapsåret. Av bolagets finansiella anvisningar framgår att om halva mandatet för säkringsportföljen förbrukats så ska bolagets positioner minimeras så långt det är möjligt i de standardiserade produkter som finns tillgängliga. Orealiserade förluster i säkringsportföljen påverkar ej resultatet då derivaten tecknats i syfte att säkra inköpspriset på el hänförligt till bolagets försäljningsavtal till fast pris. Vi har tidigare år kommenterat att ett riskmandat i säkringsportföljen kan vara vilseledande då derivaten i säkringsportföljen är avsedda att hållas till förfall. Vi bedömer att ett säkringsintervall är ett mer ändamålsenligt sätt att mäta effektiviteten i säkringsportföljen medan spekulativ handel med derivat hanteras i handelsportföljen.

Av styrelseprotokoll framgår att VD för Göteborg Energi Din El AB vid styrelsemöte för Göteborg Energi AB i september höll en presentation om innebörden av riskmandatet i säkringsportföljen. Bolaget anser att riskmandatet är ett lämpligt komplement till säkringsspannet för en ändamålsenlig riskhantering och avser därmed inte ändra bolagets finansiella riktlinjer.

Vi har tidigare år noterat att omföringen från systemet iRisk till huvudboken skett manuellt. Manuella moment ökar risken för fel och bör undvikas. Under året har inslag av automatisering införts då pdf-verifikat importerar av ekonomi istället för att bokningarna stansas in i Excel-verifikat.

Förbättringsförslag

Vi rekommenderar att Göteborg Energi AB tydliggör i sin uppföljning ett ställningstagande om villkoren för säkringsredovisning enligt K3 är uppfyllda, t ex genom ett beslut av styrelsen.

Beaktat att styrelsen informerats om innebörden av och syftet med riskmandatet i säkringsportföljen bedömer vi att vår rekommendation åtgärdats.

Vi ser positivt på en ökad automatisering vid bokföring av finansiella transaktioner och rekommenderar en fortsatt utredning om vilka moment som kan automatiseras i syfte att öka effektiviteten och reducera risken för att fel uppstår.

Bolagets kommentar

Arbete pågår med framtagande av effektivitetsmått för Göteborg Energi ABs säkringsredovisning för att kunna fastställa om villkoren enligt regelverket K3 är uppfyllda.

Automatiserad bokföring av finansiella transaktioner har implementerats. Vi fortsätter utreda förbättringsförslag om fler moment skulle kunna automatiseras.

Ansvarig: David Hellström, chef Verksamhetsområde Marknad & Försäljning, Roger Sundemo, chef El- och gashandel, och Anna-Karin Jernberg, CFO

Datum: 2020-11-13

2.7.1.2 Åtterrapportering av efterlevnad av Göteborg Energi ABs finansiella anvisningar samt Göteborgs Stads finanspolicy

lakttagelse

Under 2018 har KPMG, på bolagets uppdrag, utfört en granskning av riskhanteringen inom el- och gashandeln. Rapporten mynnade ut i ett antal rekommendationer, bl.a.

- ▶ Framtagande och beslut om en riskaptit och riskstrategi
- ▶ Tydliggörande av centrala befattningshavares ansvar att säkerställa att koncernens verksamhet bedrivs inom beslutade ramar för risk
- ▶ Etablering av ett formellt mötesforum där koncernchef, CFO samt VD Din EI och chef Marknad och Försäljning diskuterar strategiska frågor
- ▶ Övervägande av riskkontrollernas placering i organisationen för att säkerställa oberoendet
- ▶ Genomgång av dokumentationen för att skapa en mer enhetlig struktur och röd tråd.

Vi kunde i samband med revisionen 2019 konstatera att bolaget vidtagit åtgärder kopplat till samtliga rekommendationer. Efter övervägande valde bolaget att låta riskkontrollernas placering i organisationen vara oförändrad. Under 2020 har beslutats att riskkontrollerna ska flyttas till ekonomiavdelningen i syfte att säkerställa funktionens oberoende.

Under 2019 fick KPMG i uppdrag att utföra en uppföljande granskning avseende elhandeln som avrapporterades i november 2019. Vi har tagit del av den uppdaterade rapporten som resulterade i bl a följande rekommendationer.

- ▶ Dokumentera och kommunicera affärsmodellen för elhandeln med koppling till risker, riskaptit och riskhantering.
- ▶ Säkerställ med ägaren att det finns en gemensam tolkning av det undantag Göteborg Energi har i Göteborgs Stads Finanspolicy, framförallt vad gäller handelsportföljen.
- ▶ Tydliggör hanteringen av säkringsportföljerna i de fall mandaten riskerar att överträdas och positionerna inte kan stängas på grund av de underliggande fastprisavtalen gentemot kunderna.
- ▶ Öka den gemensamma kunskapen och förståelsen för hur elhandeln kan påverkas av extrema händelser på elmarknaden och dess konsekvenser för Göteborg Energi Din EI AB och Göteborg Energi AB samt ytterst Göteborgs Stad.

I vår uppföljning av finansverksamheten under 2020 kan konstateras att koncernen arbetat vidare med dessa rekommendationer. T ex har VD för Göteborg Energi Din EI AB informerat styrelsen för moderbolaget om innebörden av och syftet med riskmandatet i säkringsportföljen. I dragningen presenterades även hur Göteborg Energi Din EI AB hanterar de risker som finansiell handel medför.

Förbättringsförslag

Vi rekommenderar en fortsatt översyn av riskhanteringen inom el- och gashandel med utgångspunkt från KPMG:s rekommendationer.

Bolagets kommentar

Översyn fortgår med beaktande av de rekommendationer från KPMGs internrevisionsgranskning vi bedömer kan förstärka riskhanteringen.

Ansvarig: David Hellström, chef Verksamhetsområde Marknad & Försäljning, Roger Sundemo, chef EI- och gashandel, och Anna-Karin Jernberg, CFO

Datum: 2020-11-13

2.8 IT-miljön

Som en del i revisionen av koncernen Göteborg Energi¹ för 2020 genomför vi årligen en granskning av relevanta IT-processer avseende

- ▶ övergripande kontrollmiljö i IT-verksamheten,
- ▶ hantering av programförändringar,
- ▶ hantering av behörigheter samt
- ▶ rutiner kring IT-drift.

Följande IT-applikationer ingår i vår granskning:

- ▶ Agresso
- ▶ CAB
- ▶ SAP Puls

Syftet med vår granskning av er interna kontroll har varit att vi ska kunna uttrycka en åsikt om koncernen Göteborg Energis finansiella rapportering. Därför har de risker som vi har beaktat varit de som vi bedömer kan ha en väsentlig inverkan på den fullständiga och riktiga behandlingen av koncernen Göteborg Energis finansiella transaktioner.

Iakttagelse

Utifrån vår förståelse för de IT-processer som rör relevanta system noterades inga utestående iakttagelser för 2020. Sammanfattningsvis bedömer EY därav att den interna kontrollen för IT vid koncernen Göteborg Energi, avseende de finansiellt kritiska systemen i scope för revisionen, som god. Därmed är vår bedömning att det finns goda möjligheter att validera om systemet utgör ett bra stöd för de identifierade applikationskontrollerna och rapporterna som ligger till grund för vår bedömning inom ramen av revisionen.

Göteborg den 17 november 2020

Hans Gavin
Huvudansvarig revisor

Björn Hulthén
Granskningsledare
Auktoriserad revisor

---

¹ Denna granskning innefattar följande bolag: Göteborg Energi AB, Göteborg Din El AB, Göteborg Energi Nät AB, Göteborg Energi Gasnät AB, Göteborg Energi Gothnet AB

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

Hans Gavin

Undertecknare

Serienummer: 19620411xxxx

IP: 83.250.xxx.xxx

2020-11-17 09:39:40Z

BJÖRN HULTHÉN

Undertecknare 2

Serienummer: 19841113xxxx

IP: 145.62.xxx.xxx

2020-11-17 10:12:47Z

Detta dokument är digitalt signerat genom Penneo.com. Den digitala signeringsdatan i dokumentet är säkrad och validerad genom det datogenererade hashvärdet hos det originella dokumentet. Dokumentet är låst och tidsstämplat med ett certifikat från en betrodd tredje part. All kryptografisk information är innesluten i denna PDF, för framtida validering om så krävs.

Hur man verifierar originaliteten hos dokumentet

Detta dokument är skyddat genom ett Adobe CDS certifikat. När du öppnar

dokumentet i Adobe Reader bör du se att dokumentet är certifierat med **Penneo e-signature service** <penneo@penneo.com> Detta garanterar att dokumentets innehåll inte har ändrats.

Du kan verifiera den kryptografiska informationen i dokumentet genom att använda Penneos validator, som finns på <https://penneo.com/validate>